

KICSI FALUNK

2010. március

VI. évfolyam 3. szám

A KISSZÉKELYI ÖNKORMÁNYZAT
ÉS A KISSZÉKELYI KULTURÁLIS EGYESÜLET LAPJA

ITT A TAVASZ!

Sislay Józsi bácsi ismét bőkezű adományt küldött könyvtárunknak. Ezúton köszönjük, és saját szép versével üdvözljük őt a beköszöntött tavasz alkalmából. Közelgő kilencvenkilencedik születésnapja előtt jó egészséget és töretlen alkotó kedvet kívánunk neki!

Sislay József TAVASSZAL A MEZŐBEN

Tavasszal sétálva a mezőben,
Elmerengtem a tücsökzenében,
Ó, nekem füben szól legszebb zene,
Nos, ki merne versenyezni vele?

Volt hogy ledültem szénaboglya mellett,
Míg a dallal szívem meg nem tellett,
Hallgatva darazsat, dalos méhet,
Mely a virágokon döngicsélget.

S ahol kitártam a szívem kapuját,
Szabadság hangja menjen rajta át.
Tudtam, ha rajta által engedem,
Engem is átölel a szerelem.

Átölel majd szabadság, szerelem,
És elég ez, nem kell több énekem.
Tartsa meg gazdag ember aranyát,
Hadd becsülje meg azért önmagát.

Én gazdag vagyok a természetén át,
Örömmel hallgatom a madár dalát.
Nekem az ég azért adta a világot,
Áldjam a mezei dalt és a virágot!

1999. Florida

*Minden kedves olvasónknak
kellemes Húsvéti Ünnepeket
kívánunk!*

Közhírré tétetik...

Hegyközségi hírek

Tisztelt Termelők!

Herczeg Gyöngyi hegybíró meghívja a tagságot a **2010. április 15.-én (csütörtökön) 18 órakor** tartandó első féléves **közgyűlésre**, mely Tamásiban a Művelődési Házban kerül megrendezésre!

Fontos információk:

A termelők felelőssége, hogy a Hegyközségi Információs Rendszerben nyilvántartott adataik valósan szerepeljenek. Ezért kérnek mindenkit, hogy aki még esetleg a kiküldött adatlapokat nem küldte vissza, sürgősen pótolja, mert az adatszolgáltatás elmulasztásáért eljárásí bírságot szabnak ki, melynek összege 5 ezertől 500 ezer forintig terjedhet. Ugyanez vonatkozik arra, aki a hegyközségi járulékot nem fizette be 2008, 2009 évre. Várhatóan május közepéig kiküldésre kerülnek a 2010-es évi dokumentumok is. Mulasztását az is pótolja, aki a termelési jelentést nem nyújtotta be!

Az adatlapok pótolhatók legkésőbb április 30-ig!

Elérhetőség:

Észak-Tolnai Hegyközség

7081 Simontornya, Szent István u. 1.

Tel.: 06/20-384-4262

E-mail: ethk@freemail.hu

Ügyfélfogadás: Telefonon előre egyeztetett időpontban!

Tegyünk együtt útjaink tisztaságáért!

A Magyar Közút Nonprofit Zrt. hatodik alkalommal tartja meg hagyományos országos szemétszedő akcióját 2010. április 22-én (reggel 9 órától délután 14 óráig). A Föld Napja alkalmából szervezett eseményre ismét több ezer önkéntes jelentkezését várja a társaság. A rendezvény az elmúlt három évben az ország legtöbb önkéntest megmozgató környezetvédelmi mozgalmává nőtte ki magát. A jelentkezéseket 2010. április 9-ig várják a Tolna Megyei Igazgatóságon 7100 Szekszárd, Liszt F. tér 1.

További információ: Frazon Ferenc Vállalkozási Osztály. Telefon 06-74/555-115, 06-20/9283-381,

e-mail cím: frazon@tolna.kozut.hu

Búcsúbál

Április végén, a Szent György naphoz legközelebb eső hétféje a kisszékelyi búcsú ideje. Ehhez az ünnephez kapcsolódóan tartjuk búcsúbáli rendezvényünket 2010. április 24.-én (szombaton) este 19 órától.

A jó hangulathoz Manzinger József biztosítja a zenét. A bál ingyenes, a rendezvény költségeinek támogatásához a helyszínen bárki hozzájárulhat. Várunk mindenkit szeretettel.

Kulturális Egyesület

A Kisszékelyi Nyugdíjas Egyesület megtartotta esedékes évi beszámoló közgyűlését, amelyen három új tagot vett fel, és újra választotta a vezetőket. A régi-új vezetőknek – élén Barka Józsi bácsival – jó munkát és jó egészséget kívánunk!

GRATULÁLUNK AZ IFJÚ PÁRNAK!

Március 13-án esküdték örök hűséget egymásnak ifjabb Borbás István és Tóth Edit a kisszékelyi polgármesteri hivatalban. Sok boldogságot kívánunk nekik!

Áprilisi miserend:

Április 4. vasárnap – 11.30 – húsvéti nagymise

Április 10. szombat – 15.00 – szentmise

Április 18. vasárnap – 11.30 – szentmise

Április 25. vasárnap – 11.30 – igelitur-gia

Közérdekű telefonszámok:

Simontornyai Központi Orvosi Ügyelet:
74/318-104

Dr. Nagy Péter Kristóf állatorvos:
Mobil: 06-30-499-38-06

Könyvtári nyitvatartás:

szerda: 16-21, péntek: 16-20, szombat:
10-12 és 16-20, vasárnap: 15-17 óra.

Természetjárás

Március 20-án verőfényes tavaszi napon tettük meg rövid természetjáró kirándulásunkat Kisszékely határában. A temetőnél letértünk a műútról, majd felkapaszkodtunk a Dukai-hegyre, ahonnan szép kilátás nyílt a falura és környékére. A hegy északnyugati lejtőjén, gyertyános-tölgyes erdőben ereszkedtünk le a patakig, majd tértünk vissza a faluba. Utunk során már láthattunk néhány nyíló vadvirágot (pl. veronikát, ibolyát), az állatok közül bodobácsot, katicabogarat, éneklő cinegét. A kellemes délelőtt végén a gyerekek versenyt futottak.

A következő kincskereső-természetjáró kirándulás április 18-án vasárnap lesz. Találkozó a Könyvtár előtt reggel 9 órakor. A gyalogtúra kb. 13 óráig tart. Szeretettel várunk mindenkit:

Horváth András és Apró Etelka
Tel.: 06-30-432-8244

*Szerkesztőségünk
tájékoztatja olvasóit,
hogy az újság számait
e-mail címre kézbesíteni tudja.
Kérjük, hogy igényét a
kicsifalunk@freemail.hu
e-mail címen jelezze.*

Csepregi Ferenc

„A társadalom életében
a ma nem érthető meg
a tegnap nélkül.”

Mályusz Elemér

Múltidéző

Ónyaöntés

Ma már alig találni hírmondót is a paraszti kultúra második világháború előtti tárgyi emlékeiből. Az itt élők évszázadokon át hagyományozott, helyi jellegzetességeket tartalmazó szellemi örökségének nagy része is feledésbe merült. Hagyományörző egyesület híján a múlt apró foszlányai csak elvéve maradtak fenn egy-egy személy szelektív emlékezetében. A faluban élő, az 1780-as évektől kezdődően betelepült német családkról alig van fellelhető forrásanyag. Pedig az 1900-as évek elején még számtalan olyan család élt a faluban, amelyekben a nagymama vagy nagypapa jobban beszélt németül, mint magyarul. A korabeli házassági anyakönyvek tanúsága szerint a Kisszékelybe betelepült német ajkú családok és a magyar családok közötti vegyes házasságok az 1840-es években kezdődtek. Ez után már nagyon gyors volt az asszimilálódás. A két világháború közötti időszakban már nagyon kevesen beszéltek németül. Ezek közül az egyik az „ónyaöntő öreganyánk”-ként emlegetett Schiszler Antalné született Glück Borbála volt.

Az ük-nagyanyám 1866-ban született, apja Glück Antal, született 1810-ben, anyja Schiszler Mária. A nagyapja Glück Johan 1784 évben született. A népes család fáját sikerült felkutatni, a legutóbbi baráti találkozón egy 13 méter hosszú tekeresen be is mutattam.

Az 1950-es évektől a régi földműves életforma velejárójaként korábban nemzedékről nemzedékre szálló szokások az akkori öregekkel együtt kihaltak. Mivel a fiatalabb generáció, de különösképpen az ifjú nemzedék nem is ismeri már ezeket a szokásokat, az alábbiakban a XX. század közepén még ismert és részben gyakorolt, a mindennapi életet színesítő hagyományok egy részét szeretném feleleveníteni. Egyben arra kérek minden olvasót, hogy amennyiben ismer régi érdekes szokásokat, hagyományokat, keressen meg, és én szívesen közkinccsé teszem az emlékeket.

Gyermek megbetegedése esetén az úgynevezett ónyaöntéstől várták a kór okozójának megtalálását, és ennek kellett a gyógymódot is sugalmaznia. Itt kerül a képbe ismét a szép kort megért ónyaöntő

öreganyánk, édesanyám dédnagymamája. Ezt a mesterséget mindig egy kiválasztottnak adta tovább az ónyaöntő. A nagymama a tudományt a Teleken lakó Gyene Jánosnének – Annus néni- nek – adta át halála előtt.

Az ónyaöntés kellékei az alábbiak voltak:

- a templomban a szertartások során elégett gyertyák viasz maradványait összegyűjtötte az ónyaöntő

- egy fém kislábas, amelyben a viaszt felmelegítették a sparhelten

- az ónyaöntő cirokseprűjéből való néhány szál cirok

- egy vászon (szüetetett) terítő és egy tányér

Általában akkor hívták az ónyaöntőt, ha a beteg - elsősorban gyermek - megijedt valamitől, vagy megmagyarázhatatlan betegsége volt.

Ilyenkor a viaszt (gyertyacsöpögést) a fém lábasban felolvasztotta, az ágyban fekvő gyereket letakarta a vászon terítővel, a tányérba hideg vizet öntött, és abba beledobta a 4-5 szál cirkot. A gyerek feje fölé tette a tányért, majd a forró viaszt becsorgatta a tányérba, közben az imát mormolta „Mária malasztal teljes..., Mária malasztal teljes...”. A viasz a vízben hirtelen megdermedt és egy formátlan, alakatlan tömeget képezett. Ebből az ónyaöntő kiolvasta a baj okát.

A különféle alakzatokban megdermedő viasz alapján döntötték el a további teendőket. Leggyakrabban az volt a javallat, hogy három egymás utáni este harangszókor imádkozni kellett a szülőnek, hogy a rontás elmenjen a gyerekről. Természetesen ilyenkor az ónyaöntő is imádkozott.

Az ónyaöntésért nem kért fizetséget, de a fáradságát később tojással vagy gyümölcscsel honorálták. A nagymama idejében még egy ónyaöntőről tudunk. Schiszler Imre bátyánknak az anyja, született Németh Julianna volt a másik ónyaöntő. Neki mindig fájt a lába, bottal járt. Azonban az Isztlí Julianna lakodalmában eldobta a botokat és a jó zenét hallva tánra perdült.

Az ónyaöntő nagymamát apám is mindig emlegette, mert öt éves koráig beteges volt, és neki nagyon sokszor öntött

ónyát.

A Csösz papa egy ideig együtt lakott az ónyaöntő nagymamával a Kis utcai házban. A papát egyszer sírásónak hívták, mert abban az időben az volt a szokás, hogy az első unokatestvéreket hívták sírásónak. A sír ásása közben beomlott a sírgödör oldala és a papát majdnem maga alá temette a föld. Nagyon megijedt, éjszaka nem tudott aludni, verte a víz. Azt javasolták a mamának, hogy öntessen neki ónyát. A papa erről hallani sem akart. A nagymama meg nem volt hajlandó önteni neki, mert a papa mindig ug-ratta, hogy az csak hókuszpókusz, amit csinál. A vége az lett, hogy a Csösz mama elvitte a papa hálóingét a másik ónyaöntőhöz, és ő öntött az ingnek ónyát. Az ónyaöntő nagymama Kis utcai házá-t 1944-ben bombatalálat érte és leégett. Így ő először Katalin lányához ment, aki Farkas Sándor felesége volt. Majd egy év után Mária lányához, Csösz József feleségéhez költözött. 1951-ben egy alkalommal amikor a jószágokat etette, egy fiatal bikaborjú kibillentette az egyensúlyából, elesett, és eltörött a combcsontja. Nagy fájdalmi voltak, de az volt a kívánsága, hogy mutassák meg neki az Anti unokája sarokházát. Ez azért érdekes, mert amikor még együtt laktak a bombázás előtt, dolgos sváb asszonyként mindig a Csösz papa szemére vetette, hogy miért megy a barátaival mulatni, beszélgetni, nem fogja semmire vinni az életben. Csösz papa azt válaszolta, hogy öreganyám addig ne tudjon meghalni, amíg nekem nem lesz sarokházam. Csösz papa a háború után a lebombázott ház helyére, az „ösi birtokon” felépítette a saját házat, a házba 1951 tavaszán költözött három leánygyermekével. Az ónyaöntő nagymama utolsó kívánságát teljesítették, egy tehenes szekér alját megtöltötték szénával, a nagymamát ráfektették és a Telekről elvitték megmutatták neki a Kis utcai sarokházát. A nagymama pár nap múlva 85 éves korában békével elment, itt hagyta népes családját, és rövid idő elteltével az ónyaöntő mesterség is kihalt. Nekem még az 1960-as évek elején a Barbély Trézsi néne a Kis utcában öntött ónyát, de ő már nem adta át a titkot senkinek.

BORBARÁTOK TALÁLKOZÓJA

Idén jubileumi borverseny került megrendezésre. Huszonötödik alkalommal jöttek össze a bor barátai, akik nemcsak dolgoznak a szőlőben és kezelik a borokat, de összefüggések, beszélgetések alkalmával mértékkel fogyasztanak is belőle. Főleg ha jó éltel is tálnak mellé. Pár éve ezért is nevezük már borverseny helyett Borbarátok Találkozójának.

A polgármester köszöntötte a nagy létszámban megjelenteket. Közel 80 fő fizetett be a vacsorára, ami vadpörkölt volt burgonyával és savanyúsággal. Röviden megemlékezett az előző alkalmáról. Kérte a résztvevőket, hogy 1 perces néma emlékezéssel gondoljunk azokra, akik már nem lehetnek jelen.

Ezután bemutatta a zsűri tagjait. Erdős József elnököt, Grausza Jánost, Pálincás Lászlót és Nádori Józsefet. Az évek során kialakult rendszer szerint a közönség tagjai is bírálhatták a borokat. Most még a tavalyinál is több bort kellett végig kóstolni. Tavaly 22 fehérbor, 7 rozé és 23 vörösbor volt, idén viszont 17 fehér, 9 rozé és 31 vörös. A jó munkához idő kell, ezért kezdődött is a bírálat.

Nehéz dolga volt a zsűrinek a sok finom és még finomabb bor közül kiválasztani a legjobbakat. Nekem is gyorsan kellett összesítenem a zsűri pontjait, és külön a 10 asztalnál adott pontokat. Miután az utolsó minta is kóstolásra került, felszolgálták a vacsorát. Közben lehetett a jeligékkel párosítani a neveket, hogy készülhessen az oklevél. Sok jó eredmény született, még az oklevelek is elfogytak és újakat kellett nyomtatni. A várakozást nótázással töltötte a közönség. Miután minden oklevél elkészült, a zsűri elnöke és a tagok röviden értékelték a 2009. évi termést, tanácsokat adtak a hordók kezeléséhez, valamint hasznos ötletekkel látták el a gazdákat. A polgármester ismertette az eredményeket, és oklevelet adott mindenkinek, aki elérte a minimum 16 és fél pontot a 21-ből. A legjobbak kategóriánként kis ajándékot is kaptak, amit hasznosítani tudnak a szőlő megmunkálásában, vagy a bor feldolgozásakor.

Fehér boros gazdák közt 4 arany 4 ezüst 6 bronzérmes oklevél lelt gazdára, a rozé borok 2 arany, 2 ezüst, 3 bronz, a

vörös borok 7 arany, 8 ezüst, 9 bronz minősítést nyertek.

Aranyérmes kapott fehér bor kategóriában Botos Imre, Bereczki Imre, Bognár László és Horváth Péterné, rozé kategóriában Gyuricza Anikó és Horváth Péterné, vörös bor kategóriában pedig Bereczki Imre, Mónika Eisele, Bodó Péter, Grausza János és Simon Istvánné. A közönség nagyon szigorúan bírálta a mintákat, de a szakértő zsűrivel hasonló eredményeket hoztak ki általában.

A polgármester megköszönte a jelenlevők megjelenését, a zsűri és a dolgozók munkáját, további jó szórakozást kívánt. Az eredményhirdetés után sokan hazamentek, de a maradék nótázásba kezdtek hajnalig. Az óra átállítása miatt egy órával kevesebb idő jutott rá. A jó hangulatot Manzinger József fokozta harmónizációval.

Martina Zoltán

A fényképeket Horváth András, Fehér Árpádné, Martina Zoltán és Nádori Krisztina készítette.

KICSI FALUNK

Felelős kiadó:
Keresztes László és
Pajor Ágnes

Szerkesztő:
Lelkes Györgyné
Lelkes György

Elérhetőségünk:
7082 Kiszszékely,
Szabadság u. 2.
kicsifalunk@freemail.hu
(06-74)-403-144